

נעים שבת | כנשמה בלא גוף

הרב בנימין בוימל

דוגמה נוספת: מצוות קריאת שמע. לכאורה כל כולה "נשמה". אין לה "גוף" כלל. מהותה ומטרתה: קבלת עול מלכות שמים תחילה (פרשה ראשונה) ואחר כך עול מצוות (פרשה שניה). תוכנה פשוט וברור: יהודי, קבל על עצמך מלכות שמים בוקר וערב! אך גם היא מולבשת בגוף של פרטים טכניים. היאך נקראת? ממת? עד מתי? האם והיכן מותר להפסיק? מג"א לחומרא, מג"א לקולא, גר"ז, גר"א. בלאגן.

שוכב לו ישיבע בוחר עיף במיטתו בבין הזמנים אחרי לילה של שטיגען בהתמדה, אביו עומד על גביו ו"חופר" לו: "קום צדיק, תשע ורבע, עוד רגע זמן קירשמע". הצדיק חושב לעצמו, ככה לקבל עול מלכות שמים? בעינים טרוטות? במיטה? "עם פיג'מה באמצע הלילה" (שלו)? מה משנה לו לבוא עולם אם אקרא בשעה 9.15 או 10.30 אין זו קטנות? אדרבא, שעת שינה נוספת תנסוך בי כוחות ואנרגיות לכל היום כולו. אוכל לקרוא קריאת שמע בריכוז מירבי ובהתלהבות, עם כל ה'פריש', אחר שאתלבש כיאה לבן מלך ואכין עצמי לתפילה עם כוס קפה מעורר, אקרא ק"ש בכובד ראש אפילו עם כוונות הארצי"ל כראוי למעמד נעלה ומרומם של קבלת עול מלכות שמים...

אף אתה הקהה את שיניו וצטט לו את המשנה השניה בש"ס: "הקורא מכאן ואילך לא הפסיד, כאדם שקורא בתורה..." גישמאק וברען, אולי יהיו לך, אבל מצוות קריאת שמע לא! שכך יהיה כלומד פסוקים מהתורה. הפסדת מצוות עשה דאורייתא של קריאת שמע! כי למצווה שלך נשמה בלא גוף!

אבל למה? כי זה מה שציוה ה' יתברך. לקרוא עד 9.18. נקודה.

זה היה חטאם של נדב ואביהוא אליבא דשפת אמת (שמיני תר"ל): "והנה נדב ואביהוא היו צדיקים גדולים ועשו לשם שמים... רק שהיה חסר הציווי... הם העדיפו את התוכן מאשר את המסגרת, את המשמעות על פני המשמעת. מתוך השתוקקות עזה לקרבת אלוקים שלא ידעה שבעה, הם ביקשו להקטיר קטורת לה' לפני ולפנים, כנרמז בפרשת אחרי מות **בְּקִרְבָּתָם לפני ה'** וימותו" (עיין רש"י שם). בעיה קטנה אחת היתה, הדבר מנוגד לציווי ה' יתברך! "ויקרב לפני ה' אש זרה **אשר לא צוה אתם**". הציווי הוא הבסיס לכל מבנה עבודת ה' "כח ציווי זו – חשוב מן הכל", עליו אנו מברכים "אשר קדשנו במצוותיו וציוונו" לא על תוכן המצוה. נדב ואביהוא מתוך תשוקה עזה לקרבה ולדבקות, התקרבו יותר מדי, אך לא בהתאם לכללים.

ונפרש בדרך דרוש: מרוב השתוקקות וכיסופים ביום הראשון של חנוכה המשכן, הם היו שיכורים כמו שתויי יין. וכמו אצל שיכור מין שהגבולות מיטשטשים והוא אינו מבחין בתמרורים (אם שותים – לא נוהגים), כך גם הם לא הצליחו לשמור על מסגרת הגבולות של ציווי

יסודות עבודת ה' עליהם מושתת כל הבנין הרוחני שלנו שניים הם. נקרא להם הגוף והנשמה. בלעדיהם חסר העיקר מן הספר. לכל מצוה ומצוה יש "גוף", לבוש הגשמי – המעשה שאנו עושים כפי שציווה אותנו הבורא יתברך. אך יש לה גם "נשמה" – תוכן רוחני אותו אנו יוצקים לתוך מעשה המצווה. נתבונן במצוות תפילין כדוגמא. גוף המצווה הוא

שיביבי | הרב אמינה | אהרון בייפוס

רגילים להתייחס לעניין התפילה, תכליתה לפתור לנו את כל בעיות החיים המקיפות אותנו.

אך האמת היא הפך הדברים, הקשיים, הניסיונות הבאים על האדם כל מטרתם ותכליתם בעבור שיתחזק ויתעורר יותר בתפילה.

תכלית החיים היא, חיבור בין האדם לבורא עולם, והכלי לכך הוא התפילה ונפתולי החיים הם יוצרים את הצורך להתפלל... אילו הכול היה הולך לפי התוכנית... היה האדם מרגיש את עצמו מסודר והיה מאבד את המסלול שמביא אותו לתלות בבורא עולם ונמצא מפסיד את הקשר והקירבה לקב"ה.

אמרה נוקבת של הג"ר אביגדור מילר זצ"ל: אדם המקבל דבר טוב מין השמיים מבלי שיתפלל על כך, **הרי זה אסון רוחני! זה גורם לו שיהיה מנותק מבורא עולם.**

הוא מפסיד את הקשר עם הקב"ה, והתלות בו.

המעשה – הנחת תפילין של יד ושל ראש, דווקא מרובעות דווקא שחורות, למה? ככה! דווקא מעור. ואם הוא מיליונר ורוצה למען שמו באהבה לעשות תפילין מזהב? פסולות הן! (מנחות מב:) מצד שני, (כבר עסקנו בעלון הקודם של ערב פסח במי שעושה את מצוותיו ביובוש כמו קאלטער... "ריקי מח" עיי"ש) יש למצוות תפילין גם "נשמה", כפי שבאה לידי ביטוי בתפילה קודם הנחת התפילין ומקורה בדברי שו"ע (סימן כ"ה ס"ה): "וציוונו להניח על היד, לזיכרון זרוע הנטויה, ושהיא כנגד הלב, לשעבד בזה תאוות ומחשבות ליבנו לעבודתו, יתברך שמו. ועל הראש נגד המוח, שהנשמה שבמוחי עם שאר חושי וכוחותי כולם יהיו משועבדים לעבודתו, יתברך שמו".

יצאנו לדרך. מהיכן? ממצרים. לאן? להר סיני. לקבלת התורה. ובין יציאת מצרים למעמד קבלת התורה סופרים אנו את הימים ואת השבועות. התחלנו את הספירה עם מנחה עלובה מעומר (1.660 ק"ג) שעורים – מאכל בהמות. ונסיים את הספירה עם מנחה משובחת של חיטים שמשקלה כפול – מנחת "שתי הלחם" בשבועות.

בתוך קוראים אנו את פרשת שמני. בני ישראל הצטוו לבנות משכן לה' בו ישרה שכנתו. בשמחה ובהתלהבות התגייסו ותרמו כמות אדירה של זהב, כסף ונחושת. הביאו שמן למאור, בשמים, אבני שוהם ואבני מילואים והחלו במלאכת הבנייה.

שבועות וחדשים של עבודת אומנות מדוקדקת הגיעו לסיומם. במוצאי יום הכיפורים נצטוו ולקראת חודש ניסן הוקם סופסוף המשכן. שבעה ימים של הכנות אחרונות, שבעת ימי המילואים, בכל יום משה רבינו העמיד ופירק את המשכן ולימד את אהרן ובניו את עבודת הקרבנות.

"ויהי ביום השמיני..."

היה זה יום א' בניסן. היום הוא יום חג. חנוכה המשכן. לראשונה נגש אהרן הכהן להקריב את הקרבנות. מיליוני אנשים, נשים וטף עומדים סביב וממתנים לראות האם ישרה ה' שכנתו על המשכן המפואר שהכינו? איזה מתח באויר... והנה זה קורה: "ותצא אש מלפני ה' ותאכל על המזבח" – אש יורדת מן השמיים! "וירא כבוד ה' אל כל העם... וירא כל העם וירוננו..." איזו התרגשות! איזו שמחה!

ולפתע, דרמה! בבת אחת נדמה השמחה. התחלפה ההתרגשות. נדב ואביהו – שני בניו של חתן השמחה מתים באחת. למה? מה קרה? "ויקחו בני אהרן נדב ואביהו אש מחתת ויתנו בהן אש וישימו עליה קטרת ויקרבו לפני ה' אש זרה אשר לא צוה אתם. ותצא אש מלפני ה' ותאכל אותם וימותו לפני ה'" (ויקרא יא-ב). אסון כבד. פחד פחדים! העם כולו הוכה בתדהמה. הלא מוחלט.

דומה שאין עוד חטא בתורה שרבו בו הפירושים כמו בחטא זה של נדב ואביהו. במדרשים ובדברי הראשונים הובאו הסברים שונים לגבי עומק חטאם של שני בני אהרן הקדושים. בין היתר אמרו חז"ל (ויקרא רבא כ): "על ידי שהיו שתויי יין מתו..." ו"על ידי שהיו מחוסרי בגדים" (בגדי כהונה)... ו"על ידי שלא היו להם בנים... כמו שנאמר (במדבר ג, ד): 'וימת נדב ואביהו **ובנים לא היו להם**'". במסכת יבמות (סד.) הסיק רבי אלעזר מפסוק זה: "אילו היו עוסקים בפריה ורביה והיו להם בנים, לא היו מתים". פלאי פלאים: הלא התורה בעצמה ציינה את סיבת מותם "בהקריבם אש זרה". מה אם כן פשר החטאים הנוספים שהלבישו עליהם חז"ל? ואיך בדיוק היה העיסוק בפריה ורביה מציל אותם מעון ה"אש זרה"?

שאלה

מעשה שהיה: הרב ראובן משמש כדיין בבית הדין הרבני. בוקר אחד בבואו לבית הדין, הוזמן על ידי אחד מעובדי ביה"ד לשתיית לחיים לרגל 'שלישי למילה' לבנו. הוא התכבד בפרוסת עוגה וכוסית ליקר שוקולד כנהוג. לאחר מכן כשנכנס לאולם הדיונים התעורר לחשוב, שמא אסור לו כעת לדון מדין 'שתויי יין'.

תשובה

|| א. מקור האיסור להורות למי שהוא 'שתוי יין'

מקור האיסור להורות למי שהוא 'שתוי יין', אינו ברור בש"ס.

מחד - במשנה בסנהדרין (מ.) מבואר שסנהדרין הדנין דיני נפשות אסורים בשתיית יין ביום שהיו יושבים לדון. ובגמרא (שם מב.) הובא לזה מקור מדברי קבלה - 'יין מאי טעמא לא? אמר רבי אחא בר חנינא: אמר קרא (משלי ד, ד.) ולרוזנים אי שכר - העוסקין ברזו של עולם אל ישתכרו'.

ובפשטות, משמע שהאיסור אינו דווקא בשתיית יין, אלא בכל דבר המשכר. ואין מדובר באיסור דאורייתא מדין 'שתויי יין', אלא באיסור מסברת חכמים [שהסמיכוהו על הפסוק במשלי] כדי שתהא דעתם צלולה לדון.

ובערוך לנר (שם) דייק ממה שאמרו שם 'לא היו שותים יין', שאיסור זה הוא אפילו בשתיית כל שהוא יין.

וכן משמע בעירובין (טו.) שאמר שם רב יהודה בשם שמואל - 'שתה רביעית יין אל יורה', ואמר לו רב נחמן - 'אנא כל כמה דלא שתינא רביעתא דחמרא לא צילא דעתאי'. ומשמע בדברי הגמרא שהנזון אינו מדין התורה של 'שתויי יין', אלא מסברא, מתי יש חשש ששתיית היין תשפיע על שיקול הדעת של הדיין.

וכן מבואר בכתובות (י.) שהאיסור לאכול או לשתות דברים המשכרים הוא משום החשש שהדבר יטרוז את דעת הדיין.

ומאידך - בכריתות (יג.) דרשו את האיסור מפרשת שתויי יין - 'ת"ר: יין ושכר אל תשת - יכול אפילו כל שהוא, אפילו מגתו ת"ל: ושכר, אין אסור אלא כדי

המשך מעמ' קודם

ה' והקטירו לפני ולפנים אש זרה "אשר לא ציוה ה'". זהו גם הפירוש שהם עבדו מחוסרי בגדים - עבודתם היתה כולה רק "נשמה" התלהבות וכיסופים, ללא הלבוש של ה"גוף", השמירה של מצוות ה' עם כל פרטותיה ודקדוקיה.

בשל אש הקודש שבערה בנשמותיהם של נדב ואביהוא עד שהתקשו לשלוט עליה, הם לא היו מסוגלים להוריד עצמם אל עולם המעשה ולעסוק בענין כה גשמי כמו פריה ורביה. כמה נמוך אפשר לרדת? הם שאפו לרוחניות צרופה שמתעצמת וגדלה ללא גבול ומידה, התעסקו רק בנשמה של המצוה ללא גוף, משום כך אמר רבי אליעזר שאילו היו יודעים להכניס התלהבותם הרוחנית אל מסגרת הציוויים של ה' והיו עוסקים בפריה ורביה לא היו מתים.

מוצאים אנו אצלם תכונה זו כבר במעמד הר סיני: "ואל אצילי בני ישראל לא שלח את ידו ויחזו את האלוקים ויאכלו וישתו" (שמות כד, יא). פירש רש"י: "הם נדב ואביהוא והזקנים. נסתכלו והציצו ונתחייבו מיתה אלא שלא רצה הקב"ה לערבב שמחת התורה והמתין לנדב ואביהוא עד יום חנוכת המשכן".

יין ושכר אל-

תשת אתה ונניח אתה... וקהל אתה...
בני ישראל את כל-החקים... (ויקרא י, ט-יא)
מכאן אמרו שזה רביעית אל יורה זנאמר ולהורות את בני ישראל. (מדרש לק"ט שס)

התוספות (סנהדרין מב. ד"ה העוסקים) שבהם לא נאמר האיסור להורות שתויי יין. וכדבריו פסק השו"ע (ח"מ ז,ה).

אך עיין בפת"ש (סק"ו) שהביא חבל פוסקים הסוברים שאין להקל אף בדיני ממונות, מאחר שיש בדבר חשש איסור תורה.

וראה בערוה"ש שהסיק - 'וראוי להחמיר כי הוא ספק איסור תורה וכן נראה עיקר לדינא'. [וכן נראית דעת הגר"א (בביאורו שם)].

וע"פ דברי הרמב"ם הנ"ל - האיסור הוא אף בשתיית שאר דברים המשכרים.

ואף לדעת התוספות, כתבו אחרונים (א"ת, נתיב"מ) שטעמו מכיון שבדיני ממונות יש עוד שני דיינים שיזכירוהו שידון כהלכה. ולפ"ז כשדן ביחיד או כשכולם שתויי יין פסולים לדון.

ומדברי השב"י (ח"א סי' קמ) יש ללמוד סברא נוספת בדעת התוספות - שמאחר ובדיני ממונות יכולים לקבל על עצמם גם הדיוטות, לכן יכולים גם לקבל שתויי יין. ולפ"ז דיין שדן מכה מינוי ללא הסכמת הצדדים אסור לו לדון כשהוא שתוי אף דיני ממונות.

|| הכרעה למעשה

דיין ששתה ליקר אלוהול, ומרגיש שיש לדבר השפעה כל שהיא עליו - אסור לו לדון בדברים הדורשים שיקול דעת, אלא רק בדברים פשוטים.

ובדין הדן יחיד, או שמשמש בתפקיד רשמי, שדן אף ללא הסכמת הצדדים - יש להחמיר אף יותר כאמור.

המדור נועד לעורר את לב המעיניים בלבד, ונכתב בקיצור רב בבחינת'תן להכם ויהכם עוד'. למותר לציין כי שאלות בדיני ממונות יש לברר במעמד שני הצדדים בפני ב"ד הדין בתורה. הערות הארות וביקורת בונה התקבלה בברכה במייל: assafe@rbc.gov.il

ציוצי הצפרים או אוושת הנחל, ולהבדיל, "משמר" בליל ששי, ועוד שאיפות רוחניות טהורות, כל אלו צריכים להימדד האם הם בהלימה לציווי ה', לשם כך יש לנו "שולחן ערוך" בכל טוב, עם נושאי כלים ראשונים ואחרונים.

זו נקודת הפתיחה לקבל את התורה. להיות "כשור לעול וכחמור למשא". "אדם ובהמה תושיע ה' - אלו בני אדם שערומים בדעת ומשימים עצמם כבהמה". לבטל דעתנו אל ציווי ה'. זוהי הדרגה ממנה מתחילים אנו את ספירת העומר. משם והלאה נטפס מעלה מעלה עד שנגיע בחג השבועות אל מנחת שתי הלחם - מאכל אדם. נרצה גם להגיע אל דרגת אדם - להבין ולהשכיל לשמוע ללמוד וללמד.

בקיצור: נעשה ונשמע!

רבינו בחיי מסביר את חטאם בכך שעברו על מצוות הגבלת הר סיני ויצאו חוץ למחיצתם וראו מראות אלוקים שלא היו ראויים לראות: "שכן מצינו בבני אהרן שנענשו לפי שהשתדלו במעמד הר סיני להשיג למעלה מן המושג וחזו את האלוקים והרסו לעלות אל ה'... ולפי שנתקרבנו לפני ה' יותר מדי, לכך נגזרה עליהם מיתה".

בהמשך פרשתנו, מוצאים אנו שמשא רבינו קוצץ על אהרן ובניו על ששרפו את שעיר החטאת. אהרן מתנצל ומסביר למשה: הן היום הקריבו את חטאתם ואת עולתם וכו' את התנצלותו מסיים אהרן במילים אלו: "ואכלתי חטאת היום, הייטב בעיני ה'". והפסוק הבא: "וישמע משה - וייטב בעיניו". פירש מורי ורבי: מה מצא חן בעיניו של משה? המבט של אהרן אחיו. אחת שאיכתו - לעשות את אשר "ייטב בעיני ה'!" זהו המדד היחיד שלו בכל דבר וענין. את כל כולו, את רצונותיו הרוחניים והגשמיים מבטל הוא לרצונו של הבורא.

"הייטב בעיני ה'!" פה מתחיל הכל ופה נגמר. "סליחות מוסיקליות", הלל עם כלי-זמר, קבלת שבת קרליבכית, תפילה בהתבודדות בין עצי היער על רקע

להערות והארות:
Echsofo@gmail.com

לרפואת
יוסף משה בן אורה
בתוש"ח

תמיד", והיה נדמה לו כאילו צורת העגל שם מעכב בכפרותיו, ולכן אמר לו הגס דעתך, שלא יהיה שפל רוח כל כך שכבר רצה אלהים את מעשיו..." (רמב"ן עה"ת).

שהייה ממושכת במחשבה ש"איני ראוי מספיק" שפלות רוח ואי הכרה בערך העצמי גורמות לכך שייענש האדם בלקיחת מעלות ודרגות רוחניות שלהם כן ראוי וזכאי. גם זאת למדנו מפרשתנו שפתחה במילה: **"וְהָיָה בַּיּוֹם הַשְּׁמִינִי..."** המבטאת צער. ו**"צריך לדעת מה טעם אמר ויהי?"** שואל האורח חיים הקדוש. הרי ביום זה הוקם המשכן ושרתה השכינה בישראל והיה אם כן אמור להיות היום השמח בישראל? מבאר האורח חיים הקדוש: **"...ואולי נראה עוד כי הצער שיגיד הכתוב הוא של משה, המוזכר בכתוב, כי ראה גדולתו וגדולת זרעו ביד אהרן ובניו וצא ולמד צער הקנאה מדבר טוב מה עושה, ממעשה בניו של שמעון הצדיק (מנחות קט:), וישתנה מה שלפנינו שהייתה לו ולזרעו אחריו: ולצד שהפציר בשליחות פרעה חרה אפו בו ביום ההוא, ועזבו מהיות כהן לעולם, וכשהגיע יום הפקידה נצטער על אשר פרח ממנו עוז תפארת כהונת עולם..."** לקיחת הכהונה משה והעברתה לאהרן הייתה בשל ההימנעות וההתנגדות הממושכת של משה למינוי הבורא אותו להנהיג ולגאול את ישראל.

צידה לדרך

העיסוק בהכרה עצמית מצריך תחילה הכרה ברורה במעלותיי ובמעלת המידות ורק לאחר מכן בשפלות עצמו ומידותיו.

שמקור השלילה ודחיית ההצעה היא מחמת חוסר בהערכה עצמית ואמונה במסוגלותי?

כעין זה מצאנו בפרשתנו כשמשה פונה אל אהרן הכהן בציוויו: **"קרב אל המזבח!"** ומעניק לאהרן אחיו את **"גדולתו וגדולת זרעו ביד אהרן ובניו..."** (אורח חיים ויקרא ט, א) **"שהיה אהרן בוש וירא לגשת אמר לו משה למה אתה בוש לכך נבחרת"** (ת"כ). גם אהרן הכהן כשנבחר להיות המשרת בקודש במקום משה זרעו מתמהמה וירא ונוזק לעידוד מצד משה.

נמצאנו למדים שמנהיגים ומינויים של אנשים גדולים נתקלים תחילה בסירוב ובחשש לחוסר התאמה לגודל התפקיד. יתכן והרבה אנשים הראויים לגדלות והנהגה לא זכו לה, בשל העובדה שלא צלחו את מבחן המינוי ונשבו במחשבה המקטינה את הערך העצמי והאמונה במסוגלותם.

פעמים עלינו לדעת שגם במידה והטיעונים הינם טיעונים אובייקטיביים ורציונליים המסבירים היטב מדוע איננו ראויים לגודל התפקיד עלינו להגס דעתנו ולא לתת למחשבות והטיעונים המגבילים מקום. שהרי גם אהרן הכהן היה לו טיעון מוצדק לאי התאמתו להיות משרת בקודש בשל העובדה שהיה **"המזבח כתבנית שור והיה מתירא ממנו, נכנס משה אצלו אמר לו אהרן אחי לא תירא ממה שאתה מתירא, הגס דעתך ובא קרב אליו, לכך אמר קרב אל המזבח ויקרב אל המזבח, בזריזות: וטעם דבר זה, כי בעבור שהיה אהרן קדוש ה' ואין בנפשו חטא זולתי מעשה העגל, היה החטא ההוא קבוע לו במחשבתו, כענין שנאמר (תהלים נא ה) "וחטאתי נגדי**

תרגיל דמיון מודרך: עצמו את העיניים ותאר לעצמכם שהינכם יושבים בסלון ביתכם ולפתע נשמעות דפיקות בדלת הכניסה. אתם קמים לאיטכם לעבר מפתן הדלת ופותחים את הדלת ומולכם ניצב שליח ובידו מכתב.

על גבי המעטפה מתנוסס לוגו של ישיבת "סלבודקא" בני - ברק, עם פתיחת המכתב נוכחתם להיוודע שנקראתם אל גדולי ישראל למפגש בהול ועליכם להצטרף לשליח ולנסוע היישר לבני ברק.

בהגיעכם לגבעת הישיבה, לא חולפות מספר דקות ואתם מוצאים את עצמכם נקרים אל הקודש פנימה ושני מאורי האור מנהיגי העדה מקדמים את פניכם ומסמנים לכם לשבת.

לאחר שהתמקמתם במושבים, הבקשה וההוראה המושמעת לעברכם היא: **"לאחר בחינה של כמה אפשרויות, הוחלט למנותך על ניהול והנהגת הישיבה על כל מוסדותיה, אין ראוי ומתאים לכך יותר ממך..."**

מה הייתה תגובתכם?

האם ראייתם את עצמכם מסוגלים להיענות לאתגר או שמא המחשבה שרצה בראש הייתה מי אני?!

אם היינו מצמצמים את המינוי, להיות זה האחראי על **"כולל קובנא"** המונה כ-300 אברכים כן הייתם נענים?

במידה והתעוררה התנגדות למינוי, האם ההתנגדות מבוססת על טיעון אובייקטיבי של חוסר התאמה או

שבת חזנות אילנא רברבא ה' דב סוקולובסקי

שאינן סופרות אין לאסור עליהן מלאכה כל הלילה כי הבטלה מביאה לידי וכו'. וכן עלול להגרם ביטול תורה לבעל ע"ש.

להבדיל: להבדיל בין הטמא ובין הטהור (יא מז) מצות עשה לחקור ולבדוק כל שהוא ספק אם טמא אם טהור ע"פ סימנים כדאי בחולין (נט:): היה מהלך במדבר ומצא בהמה וכו' מ"מ כל שאפשר לברורי מצות עשה מהתורה לבדוק ולברר (נצי"ב).

מי שהולך עם ילדיו לכפר לראות חליבה יוכל להראות להם הסימנים בפרסותיהם ויקיים בזה המצוה.

סימן: צ"א פסוקים ברוב החומשים הסימן הוא 'עבדיה' וההסבר, דאי' בחולין ה. שאף שאחאב היה עובד ע"ז היה נזהר מאיסור נבילה וכשרות המטבח, ועבדיה היה ממונה על ביתו של אחאב. ולכן זה הסימן בפרשה זו. יש חומשים שהסימן 'מיכיה' ע"ש נביא שהיה בזמן אחאב, שגם היה נביא ה' כעבדיה, ולהבדיל בין הטמא ובין הטהור ביניהם לבין נביאי הבעל הרבים שהיו אז.

יא צ"א: א. של המהר"י צאלח (לכבוד זה מגיע הגר"י רצאבי שליט"א לשבות כאן השבת, חוץ מהחזן) (תקס"ה). ב. רבי יהושע מאוסטרובא (תרלג) והוא אמר (בנו משמו בהקדמה לתולדות אדם שלו) עצביהם כסף וזהב עצבות העכו"ם היא רק להרבות כסף וזהב אבל חבור עצבים אפרים הנח לו (הושע ז, יז) ישראל כשעצבים זה רק משום שהנח לו ורפו ידיהם מהתורה והמצוות.

פנחס. (אולי כי נגאלנו מהמצות...בדרך צחות, אכן הגר"א הקפיד לא לאכול מצות אחרי פסח להראות שאכלנו רק למצוה).

ויש נהגו לאכול מצות משוחות בכורכום, המצות לזכר טעם המן שהרגישו בעוגות מצות שהוציאו ממצרים, וכדי שלא יהיה בל תוסיף באכילתם שמו כורכום שכתוב במג"א (תנה) שאסור.

עשיית מלאכה: בשו"ע (תצ, ד) נהגו הנשים (ה"ה) אנשים, מ"ב בשם ט"ז ושאר אחרונים) שלא לעשות מלאכה בספיה"ע משקיעה"ח ואילך, והטעם שנקברו תלמידי ר"ע אחר שקעה"ח והיו העם בטלים. ובטור מביא עוד טעם שאז זמן ספיה"ע שכתוב בו שבע שבתות לשון שבות וכשמיטה שיש לשבות אז. ולטעם זה כתה המ"ב שאחר שספרו מותר מלאכה (דלא כא"ר שגם אחר שספרו ואפי' לטעם זה). ובאשל אברהם (בוטשאטש) כתב שמלאכות המותרות בחוה"מ ודאי מותרות.

ובדברי יציב (ב, רטו), כתב בשם החק יעקב שלא ראה שנזהרים בזה, אכן בערוה"ש מביא שראה שנזהרים.

ומביא משבלי הלקט שהטעם הוא בגלל מות תלמידי ר"ע והוסיף השבחה"ל שיש שנהגו שלא להסתפר, ומסיק מזה הדברי יציב שמשמע שאו שנוהגים לא להסתפר או לא לעשות מלאכה, וכיון שלא מסתפרים לכן לא מצוי שנזהרים במלאכה.

ומשו"ע הגר"ז הביא שנשים שאינן סופרות צריכות להמנע ממלאכה כל הלילה. וכתב הדבר"י שנשים

חלת מפתח: מנהג קדום לעשות חלת מפתח בשבת שאחר הפסח. יש שנהגו לעשות על החלה צורת מפתח, יש שמנקבים חלה במפתח, ויש אופים חלה בצורת מפתח (אלו ואלו טובלים בטחינה).

באמרי פנחס (קרויץ) כ' שהוא רמז דתרעין פתיחין עד פסח שני. ובאוהב ישראל (אפסא, ליקוטים) כתב הטעמים: חדא, שבפסח השערים פתוחים ואח"כ ננעלו ועלינו לפותחן שוב, ומנקבין החלות במפתח לרמז שאנו פותחים מעט ע"י מצות שבת וה' יפתח כפתחו של אולם. (והרה"ק ר"א מבעלזא הורה להגעיל (אולי גם לטבול) המפתח). עוד טעם מפני ספיה"ע ע"ד סוד נ' שערי בינה, לכל שער יש מפתח. ועוד, כי בעת הזאת פסק המן כשנכנסו לא"י אחר הקרבת העומר, והתפללו לה' שיפתח שערי פרנסה. ויש שכתבו הטעם כי אחר הפסח הותר החמץ אחר שהיה אסור ונעול עבורנו.

שבת געלע מצות: יש הקוראים לשבת זו "שבת געלע מצות". היה מנהג לטגן מצות שלמות בביצים עבור לחם משנה, (יש נוהגים לאפות חלה געולה (או מרובעת לאוכלים מצות מרובעות...) ולמרוח חלמון, כנראה שלא נשאר להם מצות ולכן עשו בחלה). הטעם לרמז על חלות הנאכלות בפסח שני (אמרי פנחס), ובחי' הרי"ם כתב הטעם לפי שביום רביעי היה קריעת י"ס, ובשבת באו למרה והמים היו ירוקים, ויסוד המרה הוא ירוק (מראה געל).
ומהמגיד מקאזניץ הביא בישיבת ישראל (אלכסנדר), שיש לקרוא 'שבת גאולה מצות', וכ"כ באמרי

גביר גדול באמריקה, חיתן את בתו...

כמנהגם של אנשים בעלי מעמד כזה, הוא ערך חתונה מפוארת, שהחלה בשעות הצהריים והסתיימה לפנות בוקר. הכל מתוך פאר, הדר ושפע רב.

גולת הכותרת בחתונה הייתה ה'הברקה' של אבי הכלה... **הכתובה:**

25,000 דולר הוא השקיע בכתובה, שהייתה כתובה על גלופת עץ שהוזמנה במיוחד מאיטליה, כשבאמריקה הוסיפו לה מסגרת מזהב ושיבוץ יהלומים - כתובה כזו טרם נראתה מעולם!

באמריקה, החופה זה טקס של ממש... כולם יושבים על כיסאות, ישנה תזמורת מורחבת ודרשות נאמרות על ידי רבנים וראשי המשפחות... בזמן בו כולם התאספו לחופה, עמדה הכתובה על סטנד ענק והכל ניגשו, הסתכלו ואף צילמו את הכתובה הייחודית והמהודרת...

כשהמנחה הודיע שראש הישיבה, הגאון רבי אברהם פאם זצ"ל, ראש ישיבת "תורה ודעת" נכנס לאולם, התזמורת פצחה בשירה וכולם עמדו על רגליהם בהתרגשות רבה.

ראש הישיבה ניגש למילוי הכתובה, לא לפני שהוא מביע את התפעלותו בפני האב שדאג להסביר לו על תהליך ההכנה של הכתובה שהגיעה מאיטליה הרוחקה.

ראש הישיבה החל לעבור על נוסח הכתובה ואז... אוי ואבוי, ישנה טעות סופר באופן שהכתובה המהודרת בעיצובה - פסולה בתכליתה! אין מה לעשות איתה!

בצער רב הוא שיתף את אבי הכלה בכך שהכתובה לא רלוונטית ועליו להמציא כתובה חדשה.

שוד ושבר! האבא היה המום והקהל כולו היה כמרקחה! "הכתובה פסולה..."

ראש הישיבה שלח במהירות תלמיד שיקנה כתובה בחנות לתשמישי קדושה ותוך מספר דקות הוא חזר עם כתובה שעלתה \$25 בלבד...

החופה התקיימה על פי כל דקדוקי ההלכה, הקהל שמח וטוב לב, אך אדם אחד הפך לשבר כלי, אבי הכלה!

הוא ניסה לשדר שהכל בסדר, אבל אי אפשר היה לפספס את רחשי ליבו ועוגמת הנפש ששודרו בבירור מתוך חיכו המאולץ.

כשהקהל רקד, הוא סחב את עצמו בכח למעגל ונטש במהרה בחזרה למקומו, הוא היה מכונס ועצוב ממש.

הכל ניסו להרגיעו ולעודדו אבל זה לא עבד! חודשים של עבודה, כסף רב וריצות מסביב לעולם ובסוף הכל ירד לטמיון. הוא לא הצליח להירגע!

בריקודים השניים, כשראש הישיבה חזר שוב לאולם, הוא קלט מיד את מצבו של אבי הכלה וניגש אליו...

הקהל כולו עקב אחר כל תנועה של ראש הישיבה זצ"ל, יחד עם תקווה ותפילה שהוא יצליח להחזירו למוטב ולמצב רוח תואם ויאה לחתונת בתו.

ראש הישיבה רכן לאוזנו של האבא, אמר לו שני משפטים ופתאום, כמו לחיצה על מתג האור, פני האבא אורו!

חיוך אמיתי התפשט על פניו והוא רץ לרחבת הריקודים, החל בריקוד קדאצ'קה סוער ושילבה את המוטיבים המשתתפים ואלו שכל כך חיכו וייחלו לרגע הזה, הצטרפו למעגל השמחה והאווירה באולם

חופה אחת ורק עם חתן אחד..."
מדהים!

לו רק היינו מקבלים את ההזדמנות "להציץ" לנעשה מאחורי הקלעים, לראות ולהבין את החשבוניות שמייס', לעולם לא היינו מגיעים לעצבות ומרה שחורה, שכן בוודאי הכל נעשה ומחושב אך ורק לטובתנו.

אותו האבא שזכה לראות זאת דרך עיני הצדיק, לפתע הבין שבעצם ובאבנים הוא פדה את גאולת בתו מצרה וצוקה.

בעוד מספר ימים בחורי החמד המסולאים מפז, חוזרים להיכלי התורה, להחזיק את העולם ולהגן על עם ישראל.

אתם! החיילים הגיבורים באמת ובזכות הבל פיהם העולם מתקיים. אשריכם ואשרי חלקכם!

יחד עם זאת ודווקא בשל כך, היצר הרע מנסה להפריע ולהחליש, ליצור משברים ולשבור את רוחכם, אותה רוח סערה דקדושה איתה אתם חוזרים לישיבות.

זה יכול להיות בכך שבתחילת הזמן תגלו שקיבלתם את מיטת הקומותיים החורקת, החברותא עזה... או סתם געגועים מוגברים הביתה...

לפעמים אנחנו מחפשים פתרונות בכל העולם, אפופים במחשבות בלי סוף ומנסים לנהל את העולם במהלכים כאלו ואחרים...

אך ראשית כל עלינו להשקיע בביסוס האמונה הפשוטה.

בשעת משבר, עלינו לזכור ולהניח, שיש לנו אבא אוהב, אוהב מאד! שנמצא איתנו ודואג לנו. כל מה שקורה, זה באמת לטובתנו, גם כשאנינו מבינים, גם אם התסכול והייאוש שולטים בנו, עלינו ללחוץ לעצמנו כרוח הדברים שלחש הרב פאם לאוזנו של אבי הכלה - הקב"ה מעורב בכל סיפור, הוא עושה את הכל

לטובתנו ולמעננו...

נאחז בהבנה זו שאנו בניו למקום, נשריש בלבנו שהכל מנוהל מלמעלה באופן מפעים, רק כדי שיהיה לנו טוב אמיתי וגם אם כעת הכל נראה חשוך ועצוב, איננו מבינים חשבוניות שמייס, איננו רואים את התמונה המלאה, אבל בוודאי שהכל כאן נעשה מלמעלה בחשבוניות אדירים ועמוקים שתכליתם להיטיב עמנו.

מחשבה זו, תנסוך בנו תקווה ושמחה, היא חבל ההצלה שתוציא אותנו מכל בור ומכל מחשך.

עבדו את ה' בשמחה - בשמחה אותיות **מחשבה**. אם בכל מצב, בכל אירוע נפעיל מחשבה זו, נזכה בכל מקרה להגיע לשמחה, שמחה כזו שתחזיר בנו מוטיבציה וחשך רב לעמול בתורה, במוסר ובעבודת השם.

חזקו ואמצו, בחורי הישיבות הקדושות, כולנו מצדיעים לכם, מעריצים אתכם ומייחלים להצלחתכם!

ווארט לשווער הרב שמואל עמנואל

גמל שפן וארנבת

המלבי"ם מסביר זאת כך: אצל הארנבת, פרסותיה אינן סדוקות כלל, ואילו אצל הגמל, פרסותיו כן סדוקות מעט, אך לא די הצורך כדי לטהר. לכן, אצל הארנבת נאמר לא הפריסה. כלומר, מעולם לא היתה "בתורת" הפריסה. לעומת זאת, אצל הגמל, אין מקום לומר "לא הפריס", שהרי כן התחילה בו פעולת הפריסה, ולכן נוקטת התורה בלשון "איננו מפריס", כלומר, על אף שיש בו מעט, הוא עדיין "אי-ננו מפריס", שאין בו כדי להיחשב באמת מפריס פרסה.

ואצל השפן נאמר לשון עתיד, "לא יפריס", שבכך רומזת התורה לאחד ממיני השפנים, שברגליו האחוריות כן מתקיים במלואו הסימן של מפריס פרסה, ורק ברגליו הקדמיות לא מתקיים הסימן. והיה עולה על הדעת, שאותו שפן נמצא כרגע בשלב התפתחות, ובהמשך יתקיים הסימן גם ברגליו הקדמיות ויהיה מותר, וכדי לשלול זאת מדגישה התורה "לא יפריס" - כך יישאר המצב, ולא יפריס.

בסוף הפרשה אנו מוצאים את דיני בעלי החיים הטמאים שאין לאכלם.

התורה מונה שלושה סוגי בעלי חיים, שיש בהם את סימן הטהרה בהעלאת גרה, אך אין בהם את סימן הטהרה הנוסף, בהפרסת פרסה: גמל, שפן וארנבת.

והנה, במקום לכלול את שלושתם יחד בלשון קצרה ופשוטה - "את הגמל ואת השפן ואת הארנבת כי מעלי גרה הם ופרסה לא הפריסו" - האריכה התורה ביותר ומנתה כל אחד בפסוק נפרד בפני עצמו. (פרק י"א פסוקים ד'-ו') "את הגמל, כי מעלה גרה הוא ופרסה איננו **מפריס**. ואת השפן, כי מעלה גרה הוא ופרסה לא **יפריס**. ואת הארנבת, כי מעלת גרה היא ופרסה לא **הפריסה**". וצ"ר ביאור בטעם הדבר.

ולא זו בלבד, אלא שאצל כל אחד משלושת בעלי החיים, התורה משנה את לשונה: אצל הגמל נאמר בלשון הווה, אצל השפן נאמר בלשון עתיד, ואצל הארנבת בלשון עבר.

הייתה מרוממת ועילאית ובמיוחד שעה שהגאון רבי אברהם פאם, ששידך את השמחה לאבי הכלה, נכנס למרכז המעגל ורקד יד ביד עם אבי הכלה.

ברגע אחד הכל התהפך!

וככל שהשמחה התפשטה כאש בשדה קוצים, הסקרנות והליחשושים גדשו את כל באי החתונה וגלשו לשיטילאך של מנהטן ומשם לכל שדרות הקהילה החרדית באמריקה.

השיח בכל מקום היה "מה לחש ראש הישיבה לאב-הגביר בחתונה?"

כשניגשו לראש הישיבה זצ"ל והפצירו בו לשתף אותם מה אמר לאותו הגביר, הוא גילה להם שאמר לו מספר מילים שכולנו צריכים לשמוע ולהפנים.

אמרתי לו ש"אני לא נביא ולא בן נביא, אך הקב"ה מסובב כל דבר בעולם ואולי על הבת שלך נגזר שיהיו לה שתי כתובות! שזה אומר שהיא תתגרש או תתאלמן ותנשא בשנית. אך הקב"ה ברוב טובו פדה את הגזירה בכך ששתי הכתובות של בתך היו תחת